

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 61 (2)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Aprila 1930.

PATENTNI SPIS BR. 6949

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft, Frankfurt na Majni.

Postupak za dalekosežno smanjivanje obrazovanja fosgena pri gašenju požara tetrahlorugljenikom.

Dopunski patent uz osnovni patent broj 6800.

Prijava od 25. septembra 1928.

Važi od 1. decembra 1929.

Traženo pravo prvenstva od 11. oktobra 1928. (Nemačka).

Najduže vreme trajanja do 30. septembra 1944.

U patentu br. 6800 stavljen je pod zaštitu jedan postupak za dalekosežno smanjivanje obrazovanja fosgena pri gašenju požara tetrahlorugljenikom, koji je označen time, da se tetrahlorugljeniku daje istodobno jedna sadržina ugljovodonika u količini, koja ne nanosi štete gasilačkom djeйстви, i amonijaka. Postupak je dalje po zahtevu 2 označen time, da se dodaje amonijak u količini, koja je najmanje dovoljna, da se u dalji gasilačka tečnost iz jedne zatvorene kutije pod sopstvenim pritiskom.

U dopunskom patentu br. 6948 stavljeno je pod zaštitu obrazovanje postupka po patentu br. 6800 za dalekosežno smanjivanje obrazovanja fosgena pri gašenju požara tetrahlorugljenikom na taj način, što se tetrahlorugljeniku daje istodobno izvesna sadržina aril ili alkil-fosfata ili njihovih smeža u količini, koja ne nanosi štete gasilačkom djeйстви, i amonijaka. Postupak je dalje po zahtevu 2 označen time, što se aril ili alkil-fosfatom i amonijakom snabdevenom tetrahlorugljeniku doda osim toga još ugljovodonika ili smeža od istih u količini, koja ne nanosi štete gasilačkom djeйстви.

Primetilo se sada, da se dalekosežno smanjivanje obrazovanja fosgena takođe postizava, kada se ugljovodonicima alifatičnog, aromatičnog ili hidrарomatičnog reda koji služe kao dodatci tetrahlorugljeniku, ili njihovim smesama pri istovremenom dodavanju amonijaka dodaju sem aril ili alkilfosfata ili njihovih smesa još životinjska ili vegetabilna ulja ili masti. Dodatci se mogu činiti sa istim tako dobrim uspehom i izostavljanjem ugljovodonika sa aril ili alkilfosfatima ili njihovim smesama u mešanju sa živinskim ili biljnim mastima i uljima ili s druge strane izostavljanjem aril i alkilfosfata sa ugljovodonicima ili njihovim smesama u mešanja sa biljnim ili životinjskim mastima i uljima u prisutnosti amonijaka. Biljne i životinjske masti i ulja ili njihove smese mogu se i u prisutnosti amonijaka upotrebiti kao dodatci tetrahlorugljeniku sami za sebe t. j. bez dodavanja karbonskih hidrata ili aril i alkilfosfata. Od vode slobodni (neprobijni) amonijak može se dodavati kao tečnost ili gas tetrahlorugljeniku, koji sadržava dodatke i on je u ovim smesama rastvorljiv. Dovoljne su već neznatne količine amonijaka, koje u pogledu smanjivanja obrazovanja fosgena pokazuju već jedan znatan uticaj od oko 0,1 do 0,2% pri prisutnosti imenovanih dodataka. Može se gotovo smeša isterati iz vatrogasnog aparata pomoću unesenog komprimiranog gasa (vazduha ili azota), ili pomoću većih količina proizvesti pritisak nad rastvorom, koji je potreban za is-

tiskivanje smese tečnosti iz vatrogasnog aparata. To su oko 2—3 težinska procenta pu-
njenja, no ne stoji ništa na putu, da se količine amonijaka povise.

Jedan dodatak amonijaka tetrahlorugljeniku učini doduše, kao što je već poz-
nato, isto tako jedno smanjivanje obrazovanja fosgena, no samo u obimu kako se on
otprilike izvodi pomoću samih za se upotrebljenih dodataka životinjskih ili biljnih
masti i ulja.

Od životinjskih ili biljnih masti i ulja upotrebljavaju se na probitačan način samo
neznačajne količine, koje ne nanose štete gasilačkom djeйстви.

Primeri:

Utvrđi se u jednoj podesnoj pokušajnoj napravi količina fosgena, koja se obra-
zuje, kada se nađe tetrahlorugljenik na-na primer 420° usijanom gvožđu, pa sa istoj
dade vrednost 100. Provede li se pod istim jednakim uslovima utvrđivanje vrednosti pri
upotrebi tetrahlorugljenika sa imenovanim dodatcima, onda se dobija:

bez upotrebe amonijaka:

a) pri dodatku 4% kokosove masti vrednost 9,7

b) pri dodatku 4% goveđe masti vrednost 9,5

sa upotrebom amonijaka:

c) pri dodatku 4% kokosove masti vrednost 0,26

d) pri dodatku 4% goveđe masti vrednost 0,25

e) pri dodatku 2% trikresilfosfata & } vrednost 0,26
pri dodatku 2% kokosove masti

f) pri dodatku 2% petroleuma & } vrednost 0,096
pri dodatku 2% kokosove masti

g) pri dodatku 2% petroleuma }
pri dodatku 1% trikresilfosfata & } vrednost 0,096
pri dodatku 1% kokosove masti

h) pri dodatku 2% petroleuma }
pri dodatku 1% trikresilfosfata & } vrednost 0,1
pri dodatku 1% goveđe masti

Patentni zahtevi:

1. Dalje razrađivanje postupka po osnovnom patentu br. 6800 i prvom dopun-
skom patentu br. 6948 za dalekosežno smanjivanje obrazovanja fosgena pri gašenju po-
žara tetrahlorugljenikom naznačeno time, što se tetrahlorugljeniku daje istovremeno iz-
vestna sadržina životinjskih ili biljnih masti i ulja ili smeša istih u količini, koja ne na-
nosi štete gasilačkom djeйстви, i amonijaka.

2. Postupak po zahtevu 1, naznačen time, što se biljnim ili životinjskim mastima
i uljima i amonijakom snabdevenom tetrahlorugljeniku osim toga dodaju još ugljovodo-
nici ili smeše istih ili aril-ili alkilfosfati ili smeše istih ili ugljovodonici uz aril-ili alkil-
fosfate u proizvoljnom mešanju u količini, koja ne nanosi štete gasilačkom djeйстви.

3. Postupak po zahtevu 1 i 2, naznačen time, što se dodaje amonijak u koli-
čini, koja je najmanje dovoljna, da se udalji gasilačka tečnost iz jedne zatvorene ku-
tije pod sopstvenim pritiskom.

Primeri se daju, da se dalekosežno smanjivanje obrazovanja fosgena izvede
postupak, kada se ugljovodonici, aromatični, eterični ili hidrokarbonični tečni
koji mogu dodati tetrahlorugljeniku ili njihovim amesama pri istovremenoj do-
davanju amonijaka dadeju se, a da se istovremeno dodaju i životinjske ili
vegetabilne ulje ili masti. Dodaci se mogu činiti sa istim tako dobrih uspehom i ko-
slavljanjem ugljovodonika sa aril ili alkilfosfatima ili njihovim amesama u mešanju sa
životinjskim ili biljnim mastima i uljima ili 2 druge strane tečnostima, aril ili alkilfosfati
sa ugljovodoncima ili njihovim amesama u mešanju sa biljnim ili životinjskim mastima
i uljima u prisutnosti amonijaka. Biljne i životinjske masti i ulja ili njihove smese mo-
gu se i u prisutnosti amonijaka upotrebliti kao dodaci tetrahlorugljeniku sami za sebe
i bez dodavanja karbonatnih hidrata ili aril ili alkilfosfata. Od vode slobojno (nepro-
pustivo) amonijak može se dodavati kao tečnost ili gas tetrahlorugljeniku, koji sadržava
dodatke i on je u ovom amesama rastvorljiv. Dovoljno su već neznatne količine amo-
nijaka, koje u pogledu smanjivanja obrazovanja fosgena pokazuju već jedan značajan u-
tjecaj od oko 0,1 do 0,2%, pri prisutnosti imenovanih dodataka. Isto se gotovo smeša
istovremeno u vatrogasnom aparatu pomoću usisnog komprimiranog gasa (vazduha ili azo-
ta) ili pomoću većih količina proizveli pritisak nad rastvorom koji je potreban za is-